

Region Gotland

registrator-rs@gotland.se

Remiss angående förslag till revidering av planeringsunderlag inom samhällsplanering: 4 riksintresseanspråk för kulturmiljövård i Gotlands län

Länsstyrelsens översyn och revidering av länets riksintresseanspråk för kulturmiljövård är nu inne i sin slutfas för denna gång.

Länsstyrelsen vill med denna remiss få synpunkter från Region Gotland på förslag till revidering av riksintresseanspråk för kulturmiljövården innan det slutgiltiga förslaget skickas till Boverket och Riksantikvarieämbetet.

I denna remiss återfinns förslag till revidering av 4 områden (riksintresseanspråk) och två tematiska anspråk. Det gäller:

- I 20 Visby
- I 30 Östergarn
- I 53 Buttle
- I 55 Fardhem-Linde

I bilagan redovisas följande för respektive riksintresseanspråk:

- Riksintressets namn, ID-nummer och socken.
- Befintlig och ny föreslagen riksintressebeskrivning.
- Reviderat kunskapsunderlag med resonemang kring föreslagen avgränsning.
- Befintlig och ny föreslagen geografisk avgränsning.

Vi önskar svar på följande frågor:

- Bör något mer nämnas eller uteslutas i riksintressebeskrivningen eller kunskapsunderlaget?
- Den geografiska avgränsningen ska omfatta de egenskaper och uttryck som nämns i riksintressebeskrivningen. Är den föreslagna

geografiska avgränsningen rimlig i relation till riksintressebeskrivningen?

- Är riksintresseanspråket fortfarande relevant?
- Saknas eller förekommer andra riksintressen som bättre återspeglar samma kulturhistoriska utvecklingskede?
- Övriga synpunkter? Vi välkomnar Region Gotlands övriga synpunkter och förslag.

Bakgrund

I Gotlands län finns 59 riksintresseanspråk för kulturmiljövård utpekade. Av dessa utgör två riksintressen *tematiska anspråk* med vardera ett antal delområden. Det gäller temat (I59) Gotlands medeltida kyrkomiljöer med föreslaget 69 st delområden och temat (I60) Gotländska fiskelägen med föreslaget 12 delområden.

Riksintresseanspråket på Gotland omfattar alla 96 medeltidskyrkor och kyrkoruiner med omgivning, 12 fiskelägen¹, Visby innerstad och 56 andra kulturmiljöer av olika slag från industrimiljöer till kulturlandskap. Riksintressena utgör helhetsmiljöer som särskilt tydligt berättar om kulturhistoriska sammanhang i landskapet.

Utpekandet av ett riksintresse innebär inte att miljön är säkerställd. För det krävs planbestämmelser i detaljplan eller områdesbestämmelser som reglerar bygglovsplikt och rivningslovsplikt, samt vid behov skyddsbestämmelser. Riksintresset får dock enligt miljöbalken 3 kap 6§ inte *påtagligt skadas* av en åtgärd som genomförs innanför eller utanför dess gränser. Påtaglig skada kan uppstå om en åtgärd mer än obetydligt och varaktigt skadar de värden som utgör grunden för riksintresset.

Riksantikvarieämbetet är den myndighet som fattar slutgiltigt beslut om nya eller förändrade riksintressen för kulturmiljövården, medan Boverket har ett samordnande uppdrag för samtliga riksintressen i Sverige. Inför Riksantikvarieämbetets beslut, har sedan tidigare överenskommit att Länsstyrelsen skickar förslagen till revideringar på remiss till Region Gotland för yttrande.

I den pågående översynen, har mer av länets riksintresseanspråk reviderats, genom delbeslut under 2019, 2023 och 2024. Vid dessa beslut har två områden utgått helt, Häftings i Hangvar och Västlands i Vamlingbo.

¹ 12 fiskelägen i det tematiska riksintresset Gotländska fiskelägen [I 59]. Därutöver tillkommer ett trettiotal fiskelägen som ingår i större helhetsmiljöer av riksintresse.

Av de områden som senast remitterades till Region Gotland inväntar vi ännu Riksantikvarieämbetets beslut för 3 områden (Fide I 43, Lojsta slott I 54 och Havor I 56) och de två tematiska anspråken som gäller Gotlands medeltida kyrkor och Gotländska fiskelägen.

Riksantikvarieämbetet, RAÄ, beslutade 2022 om nya (förtydligade) kriterier för riksintressena. I kriterierna betonas bland annat det enskilda riksintresseanspråkets **nationella värde** och **tydlighet**: områdena ska ha en "röd tråd" och exempelvis inte bestå av ett antal adderade objekt som var för sig representerar skilda epoker och delar av samhällsutvecklingen. Kriterierna rubriceras som följer:

- Kriterium A. Riksintressant berättelse
- Kriterium B. Helhetsmiljö
- Kriterium C. Fysiska uttryck
- Kriterium D. Regionala och lokala förhållanden
- Kriterium E. Internationella åtaganden

För ytterligare fördjupning om kriterierna, se RAÄ:s hemsida (länk): [Nya kriterier beslutade för att peka ut riksintressen för kulturmiljövården | Riksantikvarieämbetet \(raa.se\)](https://www.raa.se/nyheter/2022/09/27/nya-kriterier-beslutade-for-att-peka-ut-riksintressen-for-kulturmiljovarden)

Fortsatt arbete

Riksantikvarieämbetet har aviserat införande av en aktualitetsprövning var 8 år, för att hålla planeringsunderlaget aktuellt, relevant och kvalitetssäkrat.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta mig, Tor Sundberg, för frågor på telefon 010-2239296 eller via e-post Tor.Sundberg@lansstyrelsen.se. Ange gärna ärendets diarienummer 4358-2022 i ämnesraden för e-post.

Det går även bra att ringa till Länsstyrelsens växel, telefon 010-223 90 00.

Hur svar kan lämnas

Svar önskas senast 8 april 2025, men får gärna lämnas tidigare. Hör av er om tiden inte räcker till. Svaret lämnas via e-post till: gotland@lansstyrelsen.se

Märk yttrandet med diarienummer 436-4358-2022. Tack!

Tor Sundberg

Kopia till

Frida.brunner@gotland.se

Maria.james@gotland.se

Bilagor

1. Förslag till reviderade riksintresseanspråk (4 st miljöer)